

नेपाल कृषि सेवा (गठन समूह तथा श्रेणी विभाजन र नियुक्ति)

नियमहरू, २०५०

नेपाल राजपत्रमा प्रकाशित मिति

२०५०।१०।२८

संशोधन

१. नेपाल कृषि सेवा (गठन समूह तथा श्रेणी विभाजन र नियुक्ति)

(पहिलो संशोधन), २०५१

२०५१।३।६

२. नेपाल कृषि सेवा (गठन, समूह तथा श्रेणी विभाजन र नियुक्ति)

(दोस्रो संशोधन) नियमहरू, २०५२

२०५३।५।१७

निजामती सेवा ऐन, २०४९ को दफा ७५ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी नेपाल सरकारले देहायका नियमहरू बनाएकोछ ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ : (१) यी नियमहरूको नाम “नेपाल कृषि सेवा (गठन, समूह तथा श्रेणी विभाजन र नियुक्ति) नियमहरू, २०५० रहेकोछ ।

(२) यो नियमहरू तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछन् ।

२. परिभाषा : विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यी नियमहरूमा,-

(क) “ऐन” भन्नाले निजामती सेवा ऐन, २०४९ सम्भन्नु पर्छ ।

(ख) “नियमावली” भन्नाले निजामती सेवा नियमावली, २०५० सम्भन्नु पर्छ ।

(ग) “सेवा” भन्नाले नियम ३ बमोजिमको नेपाल कृषि सेवा सम्भन्नु पर्छ ।

(घ) “समूह” भन्नाले नियम ४ को उपनियम (१) बमोजिमको समूह सम्भन्नु पर्छ ।

(ङ) “कर्मचारी” भन्नाले नेपाल कृषि सेवाका निजामती कर्मचारी सम्भन्नु पर्छ ।

३. सेवाको गठन : ऐनको दफा ३ बमोजिम नेपाल कृषि सेवा गठन गरिएकोछ ।
४. सेवामा रहने समूह, श्रेणी र पद : (१) सेवामा कामको प्रकृति सो काम सम्पादन गर्न चाहिने न्यूनतम शैक्षिक योग्यता र कार्य विशिष्टता समेतको आधारमा सेवा भित्रको समान प्रकृतिका पदहरू समावेश भएका अनुसूची-१ बमोजिमका समूहहरू रहने छन् ।

(२) सेवामा देहायका श्रेणीहरू रहने छन् :-

राजपत्रांकित

- (क) विशिष्ट श्रेणी,
(ख) प्रथम श्रेणी,
(ग) द्वितीय श्रेणी,
(घ) तृतीय श्रेणी ।

राजपत्र अनंकित

- (क) प्रथम श्रेणी,
(ख) द्वितीय श्रेणी,
(ग) तृतीय श्रेणी,
(घ) चतुर्थ श्रेणी ।

(३) सेवाको विशिष्ट श्रेणीमा नेपाल सरकारले तोके बमोजिम पदहरू रहन सक्नेछन् ।

(४) विभिन्न समूहमा रहने श्रेणी र श्रेणी विहीन पदहरू अनुसूची- २ बमोजिम हुनेछन् ।

☐(५) कुनै पनि समूहमा समूहिकृत नहुने पदहरू अनुसूची-२क. बमोजिम हुनेछन् ।

५. रिक्त पदको पूर्ति : (१) सेवाका रिक्त पदहरूको पूर्ति ऐनको दफा ७ को उपदफा (१) बमोजिम हुनेछ ।

(२) श्रेणी विहीन पदहरू शुरु नियुक्तिद्वारा पूर्ति गर्दा खुला प्रतियोगिताद्वारा गरिनेछ ।

६. समूहिकृत हुने : (१) यी नियमहरू प्रारम्भ हुंदाका बखत नेपाल कृषि सेवाको एग्री एक्सटेन्सन समूह, हर्टिकल्चर समूह, फिसरिज समूह, लाइभष्टक, पोल्ट्री एण्ड डेरी डेभलपमेण्ट समूह, एग्रोनोमी समूह, स्वायल साइन्स समूह, भेटेरिनरी समूह र एग्री इन्जिनियरिङ समूहमा समूहिकृत भै कार्यरत रहेका कर्मचारीहरू तत्तत् समूहमा समूहिकृत भएका मानिनेछन् ।

(२) यी नियमहरू प्रारम्भ हुंदाका बखत नेपाल कृषि सेवाका देहायका समूहमा कार्यरत कर्मचारीहरूलाई देहायका समूहमा समूहिकृत गरिएकोछ :-

(क) प्लान्ट प्याथोलोजी समूह र एन्टोमोलोजी समूहमा कार्यरत कर्मचारीहरूलाई प्लान्ट प्रोटेक्सन समूहमा,

(ख) एग्री इकोनोमिक्स, मार्केटिङ एण्ड स्टाटिस्टिक्स समूहमा कार्यरत कर्मचारीहरूलाई एग्री इकोनोमिक्स एण्ड मार्केटिङ समूहमा,

(ग) फूड प्रोसेसिङ ऐनालिसिस एण्ड न्यूट्रिशन समूहमा कार्यरत कर्मचारीहरूलाई फूड न्यूट्रिशन एण्ड क्वालिटी कन्ट्रोल समूहमा ।

७. नियुक्तिको लागि योग्यता : सम्बन्धित समूहको रिक्त पदमा खुला प्रतियोगिताद्वारा पूर्ति गर्दा ऐनको दफा १० बमोजिम अयोग्य नभएका तथा अनुसूची - ३ बमोजिमको न्यूनतम शैक्षिक योग्यता पुगेका व्यक्तिहरू उम्मेदवार हुन सक्नेछन् ।

☐ पहिलो संशोधनद्वारा थप ।

८. सरुवाको व्यवस्था : समूहका कर्मचारीलाई सरुवा गर्दा नियमावलीको परिच्छेद ६ को अधीनमा रही समूह भित्रको पदमा मात्र सरुवा गरिनेछ ।

☐ तर सेवाको समूहका कर्मचारीहरूलाई सेवाको कुनै पनि समूहमा समूहकृत नहुने पदहरूमा सरुवा गर्न यस नियमले बाधा पुऱ्याएको मानिने छैन ।

९. शैक्षिक योग्यता सम्बन्धी व्यवस्था : ✂बढुवा हुनको निमित्त राजपत्रांकित पदहरूको हकमा नियमावलीको नियम ८१ को उपनियम (३) बमोजिमको शैक्षिक योग्यता र राजपत्र अनंकित पदहरूको हकमा तत्तत् पदहरूमा सेवा प्रवेशको लागि निर्धारित शैक्षिक योग्यता आवश्यक पर्नेछ ।

तर यी नियमहरू प्रारम्भ हुंदाको बखत सेवा वा समूहमा बहाल रहेका कर्मचारीको हकमा निजलाई त्यस्तो सेवा वा समूहमा प्रवेश गर्न तोकिएको शैक्षिक योग्यता नै यस नियमको प्रयोजनको निमित्त न्यूनतम शैक्षिक योग्यता मानिनेछ ।

१०. सेवा वा समूह संचालन सम्बन्धी व्यवस्था : नीतिगत कुराहरूमा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयसंग समन्वय राखी सेवा वा समूहहरूको संचालन र प्रशासन कृषि तथा सहकारी मन्त्रालयले गर्नेछ ।

११. अनुसूचीमा हेरफेर वा थपघट : नेपाल सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी अनुसूचीमा हेरफेर वा थपघट गर्न सक्नेछ ।

१२. खारेजी र बचाउ : (१) नेपाल कृषि सेवा (गठन) नियम, २०१६ र नेपाल कृषि सेवा (समूह तथा श्रेणी विभाजन, नियुक्ति र बढुवा) नियमहरू, २०३३ खारेज गरिएका छन् ।

(२) उपनियम (१) मा उल्लिखित नियमहरू बमोजिम भए गरेका काम कारवाहीहरू यी नियमहरू बमोजिम नै भए गरेका मानिने छन् ।

☐ पहिलो संशोधनद्वारा थप ।

✂ दोस्रो संशोधनद्वारा भिकिएको ।

द्रष्टव्य :- केही नेपाल ऐन संशोधन गर्ने ऐन, २०६३ द्वारा रुपान्तरण गरिएका शब्दहरू:-
“श्री ५ को सरकारको” सट्टा “नेपाल सरकार” ।

अनुसूची-१

(नियम ४ को उपनियम १ सँग सम्बन्धित)

सेवामा रहने समूहको नाम

- (क) एग्री एक्सटेन्सन
- (ख) हर्टिकल्चर
- (ग) फिसरिज
- (घ) लाइभस्टक पोल्ट्री एण्ड डेरी डेभलपमेन्ट
- (ङ) एग्रोनोमी
- (च) प्लान्ट प्रोटेक्सन
- (छ) एग्री इकोनोमिक्स एण्ड मार्केटिङ
- (ज) स्वायल साइन्स
- (झ) भेटेरिनरी
- (ञ) एग्री इन्जिनियरिङ
- (ट) फूड न्यूट्रिशन एण्ड क्वालिटी कन्ट्रोल

अनुसूची-२

नियम ४ को उपनियम (४) सँग सम्बन्धित)

सेवाको समूहमा रहने पदहरूको नाम

क. एग्री एक्सटेन्सन (कृषि प्रसार) समूहमा रहने पद	ख. हटिकल्चर (वागवानी) समूहमा रहने पद	ग. फिसरिज (मत्स्य) विकास समूहमा रहने पद	घ. एग्रोनोमी (वाली विकास) समूहमा रहने पद	ङ. प्लान्ट प्रोटेक्सन (वाली संरक्षण) समूहमा रहने पद	च. एग्री. इको. एण्ड मार्केटिङ्ग समूहमा रहने पद	छ. स्वाइल साइन्स (माटो विज्ञान) समूहमा रहने पद	ज. एग्री. इन्जि. समूहमा रहने पद	झ. फूड न्यूट्रिसन एण्ड क्वालीटि कन्ट्रोल समूहमा रहने पद	ञ. लाइभस्टक पोल्ट्री एण्ड डेरी समूहमा रहने पद	ट. भेटेरिनरी समूहमा रहने पद
१. राजपत्रांकित प्रथम श्रेणी	राजपत्रांकित प्रथम श्रेणी	राजपत्रांकित प्रथम श्रेणी	राजपत्रांकित प्रथम श्रेणी	राजपत्रांकित प्रथम श्रेणी	राजपत्रांकित प्रथम श्रेणी	राजपत्रांकित प्रथम श्रेणी	राजपत्रां कित प्रथम श्रेणी	राजपत्रांकित प्रथम श्रेणी	राजपत्रांकित प्रथम श्रेणी	राजपत्रांकित प्रथम श्रेणी
कार्यक्रम निर्देशक	कार्यक्रम निर्देशक	कार्यक्रम निर्देशक	कार्यक्रम निर्देशक	कार्यक्रम निर्देशक	कार्यक्रम निर्देशक	प्रमुख माटो विज्ञ (कार्यक्रम)	कार्यक्रम निर्देशक	प्रमुख खाद्य गुण नियन्त्रक	प्रमुख पशु विकास अधिकृत	प्रमुख पशु चिकित्सक

१ २०६१।१।१ को राजपत्रको सूचनाबाट हेरफेर गरिएको ।

प्रमुख कृषि प्रसार अधिकृत प्रमुख तालीम अधिकृत	प्रमुख	प्रमुख	प्रमुख प्रमुख वीड विकास अधिकृत	प्रमुख	प्रमुख	निर्देशक)		महा निर्देशक उप-महानिर्देशक	कार्यक्रम निर्देशक	कार्यक्रम निर्देशक
२. राजपत्रांकित द्वितीय श्रेणी	राजपत्रांकित द्वितीय श्रेणी	राजपत्रांकित द्वितीय श्रेणी	राजपत्रांकित द्वितीय श्रेणी	राजपत्रांकित द्वितीय श्रेणी	राजपत्रांकित द्वितीय श्रेणी	राजपत्रांकित द्वितीय श्रेणी	राजपत्रांकित द्वितीय श्रेणी	राजपत्रांकित द्वितीय श्रेणी	राजपत्रांकित द्वितीय श्रेणी	राजपत्रांकित द्वितीय श्रेणी
प्रसार अधिकृत, वरिष्ठ कृषि प्रसार तालीम अधिकृत, वरिष्ठ कृषि संचार अधिकृत	विकास अधिकृत वरिष्ठ वागवानी विकास अधिकृत वरिष्ठ तरकारी विकास	विकास अधिकृत	विकास अधिकृत वरिष्ठ वीड विकास अधिकृत	संरक्षण अधिकृत वरिष्ठ व्यवसायिक कित विज्ञ वरिष्ठ प्लान्ट क्वारेन्टिन अधिकृत वरिष्ठ रेशम	अर्थ विज्ञ वरिष्ठ कृषि बजार विज्ञ वरिष्ठ योजना अधिकृत वरिष्ठ तालीम अधिकृत वरिष्ठ	विज्ञ	इन्जिनियर	प्रसार अधिकृत वरिष्ठ खाद्य गुण नियन्त्रक खाद्य पोषण अधिकृत खाद्य प्रयोगशाला	विकास अधिकृत	चिकित्सक

अधिकृत वरिष्ठ सुन्तला विकास अधिकृत वरिष्ठ आलु बाली विकास अधिकृत वरिष्ठ मसला बाली विकास अधिकृत वरिष्ठ अलैची विकास अधिकृत			खेती विकास अधिकृत विषादी रजिष्ट्रार वरिष्ठ मौरी विज्ञ	कार्यक्रम अधिकृत			अधिकृत खाद्य विश्लेषण अधिकृत वरिष्ठ खाद्य अनुसन्धान अधिकृत फलफूल प्रशोधन अधिकृत		
--	--	--	--	---------------------	--	--	--	--	--

	वरिष्ठ कफी तथा चिया विकास अधिकृत वरिष्ठ वागवानी विकास तालीम अधिकृत									
३. राजपत्रांकित तृतीय श्रेणी	राजपत्रांकित तृतीय श्रेणी	राजपत्रांकित तृतीय श्रेणी	राजपत्रांकित तृतीय श्रेणी	राजपत्रांकित तृतीय श्रेणी	राजपत्रांकित तृतीय श्रेणी	राजपत्रांकित तृतीय श्रेणी	राजपत्रांकित तृतीय श्रेणी	राजपत्रांकित तृतीय श्रेणी	राजपत्रांकित तृतीय श्रेणी	राजपत्रांकित तृतीय श्रेणी
कृषि प्रसार अधिकृत कृषि प्रसार तालीम अधिकृत	फलफूल विकास अधिकृत तरकारी विकास	मत्स्य विकास अधिकृत	बाली विकास अधिकृत बाली विकास तालीम अधिकृत	बाली संरक्षण अधिकृत व्यवसायिक कीट विज्ञ प्लान्ट	कृषि अर्थ विज्ञ कृषि बजार विज्ञ योजना अधिकृत	माटो विज्ञ माटो विकास अधिकृत माटो सेवा तालीम	कृषि इन्जिनियर	सहायक खाद्य प्रविधि प्रसार अधिकृत खाद्य		

कृषि संचार अधिकृत	अधिकृत सुन्तला विकास अधिकृत कन्दमूल विकास अधिकृत आलु विकास अधिकृत आलु बाली विकास अधिकृत मसला बाली विकास अधिकृत अलैंची		वीउ विकास अधिकृत	क्वारेन्टिन अधिकृत रेशम खेती विकास अधिकृत मौरी विज्ञ वीउ रोग विज्ञ खाद्य अनुसन्धान अधिकृत	कार्यक्रम अधिकृत	अधिकृत	अनुसन्धान अधिकृत सहायक पोषण अधिकृत सहायक खाद्य प्रयोगशाला अधिकृत सहायक खाद्य विश्लेषण अधिकृत सहायक फलफूल प्रशोधन अधिकृत खाद्य गुण		
----------------------	--	--	---------------------	---	---------------------	--------	--	--	--

	विकास अधिकृत कफी तथा चिया विकास अधिकृत कफी विकास अधिकृत वागवानी विकास अधिकृत वागवानी विकास तालीम अधिकृत							नियन्त्रक		
४. राजपत्र अनंकित	राजपत्र अनंकित	राजपत्र अनंकित	राजपत्र अनंकित प्रथम	राजपत्र अनंकित प्रथम	राजपत्र अनंकित प्रथम	राजपत्र अनंकित	राजपत्र अनंकित	राजपत्र अनंकित	राजपत्र अनंकित	राजपत्र अनंकित

प्रथम श्रेणी	प्रथम श्रेणी	प्रथम श्रेणी	श्रेणी	श्रेणी	श्रेणी	प्रथम श्रेणी	प्रथम श्रेणी	प्रथम श्रेणी	प्रथम श्रेणी	प्रथम श्रेणी
प्राविधिक सहायक	प्राविधिक सहायक	प्राविधिक सहायक	प्राविधिक सहायक सिड असिष्टेण्ट	प्राविधिक सहायक	प्राविधिक सहायक	प्राविधिक सहायक	ओभरसियर ड्राफ्टम्यान	प्राविधिक सहायक खाद्य निरिक्षक	पशु सेवा प्राविधिक	पशु स्वास्थ्य प्राविधिक
५. राजपत्र अनंकित द्वितीय श्रेणी	राजपत्र अनंकित द्वितीय श्रेणी	राजपत्र अनंकित द्वितीय श्रेणी	राजपत्र अनंकित द्वितीय श्रेणी	राजपत्र अनंकित द्वितीय श्रेणी	राजपत्र अनंकित द्वितीय श्रेणी	राजपत्र अनंकित द्वितीय श्रेणी	राजपत्र अनंकित द्वितीय श्रेणी	राजपत्र अनंकित द्वितीय श्रेणी	राजपत्र अनंकित द्वितीय श्रेणी	राजपत्र अनंकित द्वितीय श्रेणी
नायव प्राविधिक सहायक	नायव प्राविधिक सहायक	नायव प्राविधिक सहायक	नायव प्राविधिक सहायक	नायव प्राविधिक सहायक	नायव प्राविधिक सहायक	नायव प्राविधिक सहायक	सव-ओभरसियर	नायव प्राविधिक सहायक नायव खाद्य निरिक्षक	नायव पशु सेवा प्राविधिक	नायव पशु स्वास्थ्य प्राविधिक
६. राजपत्र अनंकित तृतीय श्रेणी	राजपत्र अनंकित तृतीय श्रेणी	राजपत्र अनंकित तृतीय श्रेणी	राजपत्र अनंकित तृतीय श्रेणी	राजपत्र अनंकित तृतीय श्रेणी		राजपत्र अनंकित तृतीय श्रेणी		राजपत्र अनंकित तृतीय श्रेणी	राजपत्र अनंकित तृतीय श्रेणी	राजपत्र अनंकित तृतीय श्रेणी

क्षेत्र सहायक	क्षेत्र सहायक	क्षेत्र सहायक	क्षेत्र सहायक	क्षेत्र सहायक		क्षेत्र सहायक		ल्याव असिष्टेण्ट	क्षेत्र सहायक	क्षेत्र सहायक
७. राजपत्र अनंकित चतुर्थ श्रेणी	राजपत्र अनंकित चतुर्थ श्रेणी	राजपत्र अनंकित चतुर्थ श्रेणी	राजपत्र अनंकित चतुर्थ श्रेणी	राजपत्र अनंकित चतुर्थ श्रेणी		राजपत्र अनंकित चतुर्थ श्रेणी		राजपत्र अनंकित चतुर्थ श्रेणी	राजपत्र अनंकित चतुर्थ श्रेणी	राजपत्र अनंकित चतुर्थ श्रेणी
क्षेत्रचर	क्षेत्रचर	क्षेत्रचर	क्षेत्रचर ल्याव व्याई	क्षेत्रचर		क्षेत्रचर		ल्याव व्याई	क्षेत्रचर	क्षेत्रचर

अनुसूची-२क

(नियम ४ को उपनियम (५) सँग सम्बन्धित)

समूहिकृत नहुने पदहरूको नाम

१. राजपत्रांकित प्रथम श्रेणी (प्रा.)

- (क) सह-सचिव
- (ख) महानिर्देशक
- (ग) उप महानिर्देशक
- (घ) क्षेत्रीय कृषि निर्देशक
- (ङ) तालीम निर्देशक
- (च) प्रमुख, राष्ट्रिय औद्योगिक वाली विकास कार्यक्रम
- (छ) प्रमुख, राष्ट्रिय मसला विकास कार्यक्रम
- (ज) कार्यक्रम प्रमुख, पोष्ट हार्भेष्ट व्यवस्थापन निर्देशनालय
- (झ) क्षेत्रीय निर्देशक
- (ञ) निर्देशक
- (ट) प्रमुख
- (ठ) सदस्य-सचिव

२. राजपत्रांकित द्वितीय श्रेणी (प्रा.)

- (क) वरिष्ठ कृषि विकास अधिकृत
- (ख) वरिष्ठ तालीम अधिकृत

अ पहिलो संशोधनद्वारा थप ।

अ २०६११११ को राजपत्रको सूचनाबाट हेरफेर गरिएको ।

- (ग) वरिष्ठ पोष्ट हार्भेष्ट क्षति नियन्त्रण अधिकृत
- (घ) क्षेत्रीय अधिकृत
- (ङ) वरिष्ठ पशु विकास अधिकृत । वरिष्ठ पशु चिकित्सक

३. राजपत्रांकित तृतीय श्रेणी

(क) कृषि अधिकृत

४. राष्ट्रिय कृषि अनुसन्धान तथा विकास कोष, कृषि विभाग र सो अन्तर्गतका रा.प. अनंकित सबै पदहरू ।

■ अनुसूची-३

(नियम ७ सँग सम्बन्धित)

(सेवा प्रवेश गर्नको लागि चाहिने न्यूनतम योग्यता)

(क) एग्री एक्सटेन्सन समूहको लागि :-

क्र.सं.	पद	न्यूनतम योग्यता
१.	राजपत्र अनंकित चतुर्थ श्रेणीको पद	मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट अष्टम कक्षा उत्तीर्ण भई कृषि तालीम केन्द्रबाट एक महिनाको तालीम प्राप्त वा जे. टी. ए तालीममा पूरा अवधि समावेश भएको ।
२.	राजपत्र अनंकित तृतीय श्रेणीको पद	मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट कृषि विषय लिई एस. एल. सी. उत्तीर्ण वा दशम कक्षा उत्तीर्ण भई कृषि तालीम केन्द्रबाट एक महिने तालीम प्राप्त वा जे. टी. ए. तालीममा पूरा अवधि समावेश भएको ।
३.	राजपत्र अनंकित द्वितीय श्रेणीको पद	मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट जे.टी.ए. (कृषि विज्ञान) तालीम प्राप्त वा सम्बन्धित विषय लिई एस. एल. सी. वा टी. एस. एल. सी. उत्तीर्ण ।
४	राजपत्र अनंकित प्रथम श्रेणीको पद	मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट आई. एस्सी. एग्री (कृषि विज्ञान) वा सो सरह उत्तीर्ण वा

■ २०५१।३।२० को राजपत्रको सूचनाबाट हेरफेर गरिएको ।

		जे. टि. ए. (कृषि विज्ञान) तालीम प्राप्त गरी सम्बन्धित विषय लिई एस. एल. सी. वा टी. एस. एल. सी. उत्तीर्ण गरी सम्बन्धित कामको तीन वर्षको अनुभव प्राप्त ।
५	राजत्रांकित तृतीय श्रेणीको पद	मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट बी. एस्सी. (एग्री) वा सो सरह उत्तीर्ण ।
६	राजपत्रांकित द्वितीय र प्रथम श्रेणीको पद	मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट एम. एस्सी. (एग्री) वा सो सरह उत्तीर्ण गरी नियमावलीको नियम १५ को उपनियम (२) बमोजिमको अनुभव प्राप्त ।
(ख) हर्टिकल्चर समूहको लागि :-		
१.	राजपत्र अनंकित चतुर्थ श्रेणीको पद	मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट अष्टम कक्षा उत्तीर्ण भई कृषि तालीम केन्द्रबाट एक महिनाको तालीम प्राप्त वा जे. टी. ए. तालीममा पूरा अवधि समावेश भएको ।
२.	राजपत्र अनंकित तृतीय श्रेणीको पद	मान्यता प्राप्त शिक्षा संस्थाबाट कृषि विषय लिई एस. एल. सी. उत्तीर्ण वा दशम कक्षा उत्तीर्ण भई कृषि तालीम केन्द्रबाट एक महिने तालीम प्राप्त वा जे. टी. ए. तालीममा पूरा अवधि समावेश भएको ।
३.	राजपत्र अनंकित द्वितीय श्रेणीको पद	मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट जे.टी.ए. (कृषि विज्ञान) तालीम प्राप्त वा सम्बन्धित विषय लिई एस. एल. सी. वा टी. एस. एल. सी. उत्तीर्ण ।
४	राजपत्र अनंकित प्रथम श्रेणीको पद	मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट आइ.एस्सी. (एग्री) वा सो सरह उत्तीर्ण वा जे. टी. ए. कृषि तालीम प्राप्त वा सम्बन्धित विषय लिई एस. एल. सी. वा टी. एस. एल. सी. उत्तीर्ण गरी

		सम्बन्धित कामको तीन वर्षको अनुभव प्राप्त ।
५.	राजपत्रांकित तृतीय श्रेणीको पद	मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट बी.एस्सी. (एग्री) वा सो सरह उत्तीर्ण ।
६	राजपत्रांकित द्वितीय र प्रथम श्रेणीको पद	मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट एम. एस्सी. (एग्री) वा सो सरह उत्तीर्ण गरी नियमवालीको नियम १५ को उपनियम (२) बमोजिमको अनुभव प्राप्त ।
(ग) फिसरिज समूहको लागि -		
१.	राजपत्र अनंकित चतुर्थ श्रेणीको पद	मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट अष्टम कक्षा उत्तीर्ण भई (कृषि तालीम केन्द्रबाट एक महिनाको तालीम प्राप्त) वा जे. टी .ए. तालीममा पूरा अवधि समावेश भएको ।
२.	राजपत्र अनंकित तृतीय श्रेणीको पद	मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट कृषि विषय लिइ एस. एल. सी. उत्तीर्ण वा दशम कक्षा उत्तीर्ण भई कृषि तालीम केन्द्रबाट एक महिने तालीम प्राप्त वा जे. टी. ए. तालीममा पूरा अवधि समावेश भएको ।
३.	राजपत्र अनंकित द्वितीय श्रेणीको पद	मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट जे.टी.ए. (कृषि वा पशु विज्ञान) तालीम प्राप्त वा सम्बन्धित विषय लिई एस. एल. सी. वा टी. एस. एल. सी. उत्तीर्ण ।
४.	राजपत्र अनंकित प्रथम श्रेणीको पद	मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट आइ. एस्सी. (एग्री) वा सो सरह उत्तीर्ण वा जे. टी. ए. कृषि तालीम प्राप्त वा सम्बन्धित विषय लिई एस. एल. सी. वा टी. एस. एल. सी. उत्तीर्ण

		गरी सम्बन्धित कामको तीन वर्षको अनुभव प्राप्त ।
५.	राजपत्रांकित तृतीय श्रेणीको पद	मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट बी. एस्सी. (एग्री) वा बि. एस्सी. (एनिमल साइन्स) वा बी. भी. एस्सी. एण्ड एच. वा सो सरह उत्तीर्ण ।
६.	राजपत्रांकित द्वितीय र प्रथम श्रेणीको पद	मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट एम. एस्सी (एग्री) वा एम. भी. एस्सी. एण्ड ए. एच. वा सो सह उत्तीर्ण गरी नियमावलीको नियम १५ को उपनियम (२) बमोजिमको अनुभव प्राप्त ।
(घ) लाभईभस्टक पोल्ट्री एण्ड डेरी डेभलपमेन्ट समूहको लागि :-		
१.	राजपत्र अनंकित चतुर्थ श्रेणीको पद	मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट अष्टम कक्षा उत्तीर्ण भई कृषि तालीम केन्द्रबाट एक महिनाको तालीम प्राप्त वा जे. टी. ए. तालीममा पूरा अवधि समावेश भएको ।
२.	राजपत्र अनंकित तृतीय श्रेणीको पद	मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट कृषि विषय लिई एस. एल. सी. उत्तीर्ण वा दशम कक्षा उत्तीर्ण भई कृषि तालीम केन्द्रबाट एक महिने तालीम प्राप्त वा जे. टी. ए. तालीममा पूरा अवधि समावेश भएको ।
३.	राजपत्र अनंकित द्वितीय श्रेणीको पद	मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट एस. एल. सी. उत्तीर्ण भई स्टक सुपरभाइजरको तालीम प्राप्त वा जे. टी. ए. (पशु विज्ञान) तालीम प्राप्त वा सम्बन्धित विषय लिई एस. एल. सी. वा टि. एस. एल. सी. वा सो सरह उत्तीर्ण ।

४.	राजपत्र अनंकित प्रथम श्रेणीको पद	मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट आई. एस्सी (एग्री) (पशु विज्ञान) वा सो सरह उत्तीर्ण वा जे. टी. ए. (पशु विज्ञान) तालीम प्राप्त वा सम्बन्धित विषय लिई एस. एल. सी. वा टि. एस. एल. सी. वा सो सरह उत्तीर्ण गरी सम्बन्धित कामको तीन वर्षको अनुभव प्राप्त ।
५.	राजपत्रांकित तृतीय श्रेणीको पद	मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट बी. एस्सी. (एग्री) वा (एनिमल साइन्स वा डेरी साइन्स) वा बी. भी. एस्सी. एण्ड एच. वा सो सरह उत्तीर्ण ।
६.	राजपत्रांकित द्वितीय र प्रथम श्रेणीको पद	मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट क्रमसंख्या ५ मा उल्लिखित विषयमा स्नातकोत्तर उपाधि प्राप्त गरी नियमावलीको नियम १५ को उपनियम (२) बमोजिमको अनुभव प्राप्त ।
(ड) एग्रोनोमी		
१.	राजपत्र अनंकित चतुर्थ श्रेणीको पद	मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट अष्टम कक्षा उत्तीर्ण भई (कृषि तालीम केन्द्रबाट एक महिनाको तालीम प्राप्त) वा जे. टी. ए. तालीममा पूरा अवधि समावेश भएको ।
२.	राजपत्र अनंकित तृतीय श्रेणीको पद	मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट कृषि विषय लिई एल. एल. सी. उत्तीर्ण वा दशम कक्षा उत्तीर्ण भई कृषि तालीम केन्द्रबाट एक महिने तालीम प्राप्त वा जे. टि. ए. तालीममा पूरा अवधि समावेश भएको ।

३.	राजपत्र अनंकित द्वितीय श्रेणीको पद	मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट जे. टि. ए. (कृषि विज्ञान) तालीम प्राप्त वा सम्बन्धित विषय लिई एस. एल. सी. वा टि. एस. एल. सी. उत्तीर्ण ।
४.	राजपत्र अनंकित प्रथम श्रेणीको पद	मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट आई. एस्सी. (एग्री) (कृषि विज्ञान) वा सो सरह उत्तीर्ण वा जे.टि.ए. कृषि तालीम प्राप्त वा सम्बन्धित विषय लिई एस. एल. सी. वा टी. एस. एल. सी. उत्तीर्ण गरी सम्बन्धित कामको तीन वर्षको अनुभव प्राप्त ।
५.	राजपत्रांकित तृतीय श्रेणीको पद	मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट बी. एस्सी. (एग्री) वा सो सरह उत्तीर्ण ।
६.	राजपत्रांकित द्वितीय र प्रथम श्रेणीको पद	मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट एम. एस्सी. (एग्री) वा सो सरह उत्तीर्ण गरी नियमावलीको नियम १५ को उपनियम (२) बमोजिमको अनुभव प्राप्त ।
(च) प्लाण्ट प्रोटेक्सन समूहको लागि		
१.	राजपत्र अनंकित चतुर्थ श्रेणीको पद	मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट अष्टम कक्षा उत्तीर्ण भई कृषि तालीम केन्द्रबाट एक महिनाको तालीम प्राप्त वा जे. टी. ए. तालीममा पूरा अवधि समावेश भएको ।
२.	राजपत्र अनंकित तृतीय श्रेणीको पद	मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट कृषि विषय लिई एस. एल. सी. उत्तीर्ण वा दशम कक्षा उत्तीर्ण भई कृषि तालीम केन्द्रबाट एक महिनाको तालीम प्राप्त वा जे. टी. ए. तालीममा पूरा अवधि समावेश भएको ।

३.	राजपत्र अनंकित द्वितीय श्रेणीको पद	मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट जे .टी. ए. (कृषि विज्ञान) तालीम प्राप्त वा सम्बन्धित विषय लिई एस. एल. सी. वा टि. एस. एल. सी. उत्तीर्ण ।
४.	राजपत्र अनंकित प्रथम श्रेणीको पद	मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट आइ. एस्सी. (एग्री) (कृषि विज्ञान) वा सो सरह उत्तीर्ण वा जे. टी. ए. (कृषि विज्ञान) तालीम प्राप्त वा सम्बन्धित विषय लिई एस. एल. सी. वा टि. एस. एल. सी. उत्तीर्ण गरी सम्बन्धित कामको तीन वर्षको अनुभव प्राप्त ।
५.	राजपत्रांकित तृतीय श्रेणी पदको लागि	मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट बी. एस्सी. (एग्री) वा प्लाण्ट प्याथोलोजी वा एण्टोमोलोजीमा एम. एस्सी. वा सो सरह उत्तीर्ण ।
६.	राजपत्रांकित द्वितीय र प्रथम श्रेणीको पद	क्रमसंख्या ५ मा उल्लिखित विषयमा स्नातकोत्तर उपाधि प्राप्त गरी नियमावलीको नियम १५ को उपनियम (२) बमोजिम अनुभव प्राप्त ।

(छ) एग्री इकोनोमिक्स एण्ड एग्री मार्केटिङ समूहको लागि

१.	राजपत्र अनंकित चतुर्थ श्रेणीको पद	मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट अष्टम कक्षा उत्तीर्ण भई कृषि तालीम केन्द्रबाट एक महिनाको तालीम प्राप्त वा जे. टी. ए. तालीममा पूरा अवधि समावेश भएको ।
२.	राजपत्र अनंकित तृतीय श्रेणीको पद	मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट कृषि विषय लिई एस. एल. सी. उत्तीर्ण वा दशम कक्षा

		उत्तीर्ण भई कृषि तालीम केन्द्रबाट एक महिनाको तालीम प्राप्त वा जे.टी.ए. तालीममा पूरा अवधि समावेश भएको ।
३	राजपत्र अनंकित द्वितीय श्रेणीको पद	मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट एस. एल.सी. उत्तीर्ण गरी जे.टी.ए. (कृषि वा पशु विज्ञान) तालीम प्राप्त वा सम्बन्धित विषय लिई एस. एल. सी. वा टि. एस. एल. सी. उत्तीर्ण ।
४.	राजपत्र अनंकित प्रथम श्रेणीका पद	मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट आई. एस्सी. (एग्री.) वा सो सरह उत्तीर्ण गरी ।
५.	राजपत्रांकित तृतीय श्रेणीको पद	मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट एग्री इकोनोमिक्स वा एग्री मार्केटिङ वा एग्री फाइनेन्स विषय लिई बि. एस्सी. एग्री वा सो सरह उत्तीर्ण ।
६.	राजपत्रांकित द्वितीय र प्रथम श्रेणीको पद	क्रमसंख्या ३ मा उल्लिखित विषयहरू मध्ये कुनै एक विषयमा स्नातकोत्तर उपाधि प्राप्त गरी नियमावलीको नियम १५ को उपनियम (२) बमोजिमको अनुभव प्राप्त ।
(ज) <u>स्वायल साइन्स समूहको लागि</u>		
१.	राजपत्र अनंकित चतुर्थ श्रेणीको पद	मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट अष्टम कक्षा उत्तीर्ण भई कृषि तालीम केन्द्रबाट एक महिनाको तालीम प्राप्त वा जे. टी. ए. तालीममा पूरा अवधि समावेश भएको ।
२.	राजपत्र अनंकित तृतीय श्रेणीको पद	मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट कृषि विषय लिई एस. एल. सी. उत्तीर्ण वा दशम कक्षा उत्तीर्ण भई कृषि तालीम केन्द्रबाट एक महिने तालीम प्राप्त वा जे. टी. ए. तालीममा

		पूरा अवधि समावेश भएको ।
३.	राजपत्र अनंकित द्वितीय श्रेणीको पद	मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट जे. टी. ए. (कृषि विज्ञान) तालीम प्राप्त वा सम्बन्धित विषय लिई एस. एल. सी. वा टी. एस. एल. सी. उत्तीर्ण ।
४.	राजपत्र अनंकित प्रथम श्रेणीको पद	मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट आई. एस्सी. (एग्री) वा सो सरह उत्तीर्ण वा जे. टी. ए. (कृषि विज्ञान) तालीम प्राप्त वा सम्बन्धित विषय लिई एस. एल. सी. वा टी. एस. एल. सी. उत्तीर्ण गरी सम्बन्धित कामको तीन वर्षको अनुभव प्राप्त ।
५.	राजपत्रांकित तृतीय श्रेणीको पद	मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट बी. एस्सी. (एग्री) वा सो सरह उत्तीर्ण ।
६.	राजपत्रांकित द्वितीय र प्रथम श्रेणीको पद	मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट एम. एस्सी. (एग्री) वा सो सरह उत्तीर्ण गरी नियमावलीको नियम १५ को उपनियम (२) बमोजिमका अनुभव प्राप्त ।
(भ) भेटेरिनरी समूहको लागि-		
१.	राजपत्र अनंकित चतुर्थ श्रेणीको पद	मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट अष्टम कक्षा उत्तीर्ण भई कृषि तालीम केन्द्रबाट एक महिनाको तालीम प्राप्त वा जे. टी. ए. तालीममा पूरा अवधि समावेश भएको ।
२.	राजपत्र अनंकित तृतीय श्रेणीको पद	मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट कृषि विषय लिई एस. एल. सी. उत्तीर्ण वा दशम कक्षा उत्तीर्ण भई कृषि तालीम केन्द्रबाट एक महिने तालीम प्राप्त वा जे. टी. ए. तालीममा

		पूरा अवधि समावेश भएको ।
३.	राजपत्र अनंकित द्वितीय श्रेणीको पद	मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट एस. एल. सी. उत्तीर्ण भई स्टक सुपरभाइजरको तालीम प्राप्त वा जे. टी. ए. (पशु विज्ञान) तालीम प्राप्त वा सम्बन्धित विषय लिई एस. एल. सी. वा टी. एस. एल. सी. उत्तीर्ण ।
४.	राजपत्र अनंकित प्रथम श्रेणीको	मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट आइ. एस्सी. (एग्री) (पशु विज्ञान) वा सो सरह उत्तीर्ण वा जे. टी. ए. (पशु विज्ञान) तालीम प्राप्त वा सम्बन्धित विषय लिई एस. एल. सी. वा टी. एस. एल. सी. उत्तीर्ण गरी सम्बन्धित कामको तीन वर्षको अनुभव प्राप्त ।
५.	राजपत्रांकित तृतीय श्रेणीको पद	मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट बी. भी. एस्सी. एण्ड एच. वा डि.भि.एम. वा सो सरह उत्तीर्ण ।
६.	राजपत्रांकित द्वितीय र प्रथम श्रेणीको पद	मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट क्रमसंख्या ५ मा उल्लिखित विषयमा स्नातकोत्तर उपाधि प्राप्त गरी नियमावलीको नियम १५ को उपनियम (२) बमोजिम अनुभव प्राप्त ।
(ब) एग्री इन्जिनियरिङ समूहको लागि		
१.	राजपत्र अनंकित द्वितीय श्रेणीको पद	मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट सव - ओभरसियर वा सो सरहको तालीम प्राप्त ।
२.	राजपत्र अनंकित प्रथम श्रेणीको पद	मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट सिभिल इन्जिनियरिङमा प्रमाणपत्र वा सो सरह उत्तीर्ण ।

३.	राजपत्रांकित तृतीय श्रेणीको पद	मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट वी. एस्सी. (एग्री इन्जिनियरिङ) वा सो सरह ।
४.	राजपत्रांकित द्वितीय र प्रथम श्रेणीको पद	मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट क्रमसंख्या ३ मा उल्लिखित विषयमा स्नातकोत्तर भई नियमावलीको नियम १५ को उपनियम (२) बमोजिम अनुभव प्राप्त ।
(ट) फुड न्युट्रिशन एण्ड क्वालिटी कन्ट्रोल समूहको लागि		
१.	राजपत्र अनंकित चतुर्थ श्रेणीको पद	मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट अष्टम कक्षा उत्तीर्ण भई कृषि तालीम केन्द्रबाट सम्बन्धित विषयमा एक महिने तालीम प्राप्त ।
२.	राजपत्र अनंकित तृतीय श्रेणीको पद	मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट दशम कक्षा उत्तीर्ण भई कृषि तालीम केन्द्रबाट सम्बन्धित विषयमा एक महिने तालीम प्राप्त ।
३.	राजपत्र अनंकित द्वितीय श्रेणीको पद	मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट एस. एल. सी. उत्तीर्ण भई जे.टी.ए. (कृषि वा पशु विज्ञान) तालीम प्राप्त वा सम्बन्धित विषय लिई एस. एल. सी. वा टि. एस. एल. सी. उत्तीर्ण ।
४.	राजपत्र अनंकित प्रथम श्रेणीको पद	मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट सम्बन्धित विषय लिई प्रमाणपत्र वा आइ. एस्सी. (एग्री) वा सो सरह उत्तीर्ण वा जे. टी. ए. (कृषि विज्ञान) तालीम प्राप्त वा सम्बन्धित विषय लिई एस. एल. सी. वा टी. एस. एल. सी. उत्तीर्ण गरी सम्बन्धित कामको तीन वर्षको अनुभव प्राप्त ।

५.	राजपत्रांकित तृतीय श्रेणीको पद	मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट फुड टेक्नोलोजीमा वी. टेक वा फुड साइन्स वा फुड टेक्नोलोजी वा फुड इन्जिनियरिङ वा फुड माइक्रो बायलोजी वा ह्युम्यान न्यूट्रिसन विषयमा एम. एस्सी. वा सो सरह उत्तीर्ण ।
६.	राजपत्रांकित द्वितीय र प्रथम श्रेणीको पद	मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट क्रमसंख्या ५ मा उल्लिखित विषयमा स्नातकोत्तर वा एक तहमाथिको उपाधि प्राप्त गरी नियमावलीको नियम १५ को उपनियम (२) बमोजिम अनुभव प्राप्त ।

स्पष्टीकरण : यस अनुसूचीको प्रयोजनको लागि “मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्था” भन्नाले लोकसेवा आयोगबाट मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्था सम्भन्नु पर्छ ।

नोट: २०७१।०१।२९ को नेपाल राजपत्रमा प्रकाशित सूचना अनुसार अनुसूची ३को देहायको विषयमा देहाय बमोजिम हुने गरी हेरफेर तथा थपघट गरिएको छः-

वागवानी, कृषि प्रसार, वाली संरक्षण, बाली विकास, माटो विज्ञान र एगु.इको.एण्ड मार्केटिङ समूहहरूको लागि:
कृषि विज्ञान विषय लिई प्रविणता प्रमाण-पत्र तह(आइ.एस्सी.एगु) उत्तीर्ण वा एस.एल.सी. वा टि.एस.एल.सी. उत्तीर्ण गरी न्यूनतम ३ वर्ष अवधिको कृषि विषयको डिप्लोमा (Major in Plant Science) उत्तीर्ण वा जे.टि.ए. कोर्स उत्तीर्ण गरी कृषि विज्ञानमा एक वर्षे जे.टी. कोर्स(प्राविधिक प्रमाण-पत्र) उत्तीर्ण ।
मत्स्य विकास समूहको लागि:-
कृषि वा पशु विज्ञान विषय लिई प्रविणता प्रमाण-पत्र तह(आइ.एस्सी.एगु) उत्तीर्ण वा एस.एल.सी. वा टि.एस.एल.सी. उत्तीर्ण गरी न्यूनतम ३ वर्ष अवधिको कृषि वा पशु विज्ञान विषयमा डिप्लोमा उत्तीर्ण वा जे.टी.ए. कोर्स उत्तीर्ण गरी कृषि वा पशु विज्ञानमा एक वर्षे जे.टी. कोर्स(प्राविधिक प्रमाण-पत्र) उत्तीर्ण ।
ला.पो. एण्ड डे.डे. र भेटेरिनरी समूहहरूको लागि :-
पशु विज्ञान विषय लिई प्रविणता प्रमाण-पत्र तह(आइ.एस्सी.एगु) उत्तीर्ण वा एस.एल.सी. वा टि.एस.एल.सी. उत्तीर्ण गरी पशु विज्ञान विषयमा न्यूनतम ३ वर्षको अवधिको डिप्लोमा उत्तीर्ण वा पशु विज्ञान विषयमा जे.टी.ए. कोर्स उत्तीर्ण गरी पशु विज्ञान विषयमा एक वर्षे जे.टी. कोर्स(प्राविधिक प्रमाण-पत्र) उत्तीर्ण ।